

**До
г-жа Зинаида Златанова
заместник министър -
председател и министър на
правосъдието**

ОТВОРЕНО ПИСМО

Уважаема госпожо Министър,

На 21.12.2013 г. в сайта на Министерство на правосъдието бяха публикувани проект за нов Наказателен кодекс (НК) и мотиви към него. От публикации в медиите стана ясно, че е планирана дискусия в началото на 2014 г., както и че е предоставен срок от три седмици за изразяване на становища по законопроекта.

От изявлението Ви пред медиите разбираме, че проектът за нов НК ще бъде внесен за разглеждане в Министерския съвет на 15.01.2014 г. Същевременно Вие декларирахте, че: „Всички конструктивни предложения ще бъдат взети предвид, след което проектът ще бъде внесен за одобряване от Министерския съвет”.

Видно е, че за обсъждането на проекта за новия НК са предоставени три календарни седмици, две от които, съвпадащи с коледните и новогодишни празници. По същество за дебатирането върху проекта за новия кодекс е оставена една седмица и очевидно не е предвидено време за обсъждане на каквито и да било предложения преди внасянето му за разглеждане в Министерския съвет.

Оценяваме стремежа за изпълнение на поетите ангажименти от няколко поредни правителства, но сме убедени, че приключването им преди изготвянето на предстоящия доклад на Европейската комисия не може да бъде самоцел.

Проектът на новия Наказателен кодекс е изработен в мандата на трима министри и две правителства от експертна група, в която взеха участие различни представители на професионалните среди и на неправителствения сектор. Същевременно дейността по подготовка на законопроекта не беше предшествана или съпътствана от дискусия какви следва да са принципите на новия Наказателен кодекс и каква наказателна политика същият следва да изразява. Тези особености на процеса по изготвяне на проекта допълнително затрудняват изработването на мотивирани и задълбочени становища по публикувания текст и са още една обективна причина за удължаване на срока за обществено обсъждане, който и без друго е неразумно кратък.

Както знаем от класическата доктрина за наказателната кодификация, Наказателният кодекс има първостепенно значение за основните права на гражданите. Тъкмо затова проф. Фон Лист е казал това, което знаем от студенти, че Наказателният кодекс е великата харта на свободата. По същата причина отговорността и на законодателя, и на юридическата общност е голяма – не бива да се поемат и минимални рискове некачествен нормативен продукт, който може да има тежки репресивни последици, да стане действащо право.

Задълбочено професионално и публично обсъждане не може да бъде проведено за една седмица, нито пък следва да е под формата на изпращане на предложения и коментари на електронен адрес на Министерство на правосъдието. Дискусията изисква публично огласяване и коментиране на изразените позиции, обсъждане на конкретните предложения и внимателно осмисляне. Тя по условие не може да се осъществи, когато няма достатъчно време дори за запознаване с текстовете на проекта (близо 600 разпоредби) и когато не е предвидено обсъждането им в широк обществен формат.

Добрите световни практики за обсъждане на толкова съществени нормативни изменения в наказателното право обхващат дългогодишни дискусии.

Съзнавайки собствената си отговорност на практикуващи юристи и представители на гражданското общество, ние сме поставени в особено тежка ситуация – от една страна, не можем да останем безучастни, когато се предприема такава съществена нормативна промяна и се чувстваме задължени да представим становища по законопроекта. От друга страна – непосилно краткият срок не позволява да проведем реална задълбочена дискусия на цялостната концепция на законопроекта и на всеки текст – какъвто би следвало да бъде пътят за изработване на компетентния професионален анализ.

Ето защо, госпожо Министър, настояваме да удължите срока за обсъждане на проекта за нов НК и да не прибързвате с внасянето му за разглеждане в МС. Считаме, че предметът на предложението законопроект и важните му последици изискват поне *шестмесечно* обсъждане, организирано от Министерство на правосъдието, в което да се включат всички юридически професии. Това би довело до повишаване на доверието в законодателния процес и до разсейване на всички тиражирани в медиите съмнения от последните дни, че краткотрайните политически цели надделяват над държавническата отговорност.

Съюз на съдиите в България

Български адвокати за правата на човека

Български институт за правни инициативи

Български Хелзински комитет

Център за изследване на демокрацията

Риск монитор

Програма Достъп до информация

Институт за развитие на публичната среда

Асоциация за европейска интеграция и права на човека

Център на НПО в Разград

Програма за развитие на съдебната система

Професор, доктор Антон Гиргинов

Доцент, доктор Светла Маргаритова